Rijswijk

Welzijn in Rijswijk

Sterker door sociale samenhang

Uitvoeringsagenda 2023–2025

nr. 22.068774

Rijswijk

Inhoud

Voorwoord 3
1. Inleiding 4
2. De organisatie 6
3. De thema's 9
3.1 Eenzaamheid 10
3.2 Mantelzorg 17
3.3 Vrijwilligers 23
3.4 Inclusie 27
4. Communicatie 32
5. Financiën 35

Voorwoord

Voor u ligt de uitvoeringsagenda ‘Welzijn in Rijswijk; door sociale samenhang’ 2023-2025. De gemeente Rijswijk groeit en de samenstelling van de wijken en de gemeente verandert. De ambities van de gemeente zijn onveranderd: we willen een gemeente blijven met een dorps karakter, waar elkaar gedag zeggen op straat normaal is. De gemeente Rijswijk wil een plek zijn waarin iedereen zichzelf kan zijn en mee kan doen, een inclusieve samenleving waarin jong en oud zich thuis voelt en de kans krijgt om mee te blijven doen. Het klinkt vanzelfsprekend, maar dat is niet voor iedereen het geval. Veel inwoners ervaren beperkingen of problemen die maken dat ze niet volledig mee kunnen of durven doen. Samen met het college ga ik aan de slag om deze blokkades zoveel mogelijk weg te nemen.

We willen een gemeente zijn waar we naar elkaar omkijken en waar het welzijn in de breedste zin van het woord voor alle inwoners van Rijswijk gewaarborgd wordt. Het ambitieniveau is hoog en dat vraagt om gedeelde partnerschap. We gaan daarom door op de ingeslagen weg, we gaan door met de coalities, waarbij we samen met maatschappelijke partners en betrokken inwoners werken aan de vier thema’s: eenzaamheid, mantelzorg, vrijwilligers en inclusie.

We zien dat de coalities zorgen voor samenhang, voor daadkracht en versnippering en overlapping tegengaan. De afgelopen twee jaar hebben we ondanks corona een aantal mooie resultaten geboekt waar we trots op zijn, bijvoorbeeld de succesvolle campagne rond mantelzorg, de Wijkestafettes en de jongeren die ouderen helpen met hun digitale vaardigheden. Hier gaan we mee door.

We gaan onzekere en onvoorspelbare tijden tegemoet, waardoor het omkijken naar elkaar en er voor elkaar zijn nog belangrijker wordt. Met deze uitvoeringsagenda zetten we in op een goede basis en netwerk in de stad of beter gezegd zetten we in op een sterker Rijswijk door sociale samenhang.

Gijs van Malsen,
Wethouder Volkshuisvesting, Integratie, Emancipatie
Armoedebestrijding en Welzijn

1. Inleiding

De context van deze uitvoeringsagenda

De uitvoeringsagenda welzijn 2023-2025 bouwt voort op de uitgangspunten zoals vastgelegd in de Brede Welzijnsnota 2021 en de ervaringen van de uitvoeringsagenda welzijn 2021-2022.

Met de Brede Welzijnsnota geven we een extra impuls aan de thema's eenzaamheid, mantelzorg, vrijwilligers en inclusie. Dit is dus boven op onze reguliere inzet op welzijn, zoals de jaarlijkse mantelzorgwaardering, de verkiezing voor vrijwilliger van het jaar en inzet van Stichting Welzijn Rijswijk met onder andere de seniorenadviseurs. We ontwikkelen nieuwe activiteiten en zetten nieuwe samenwerkingen op. Wanneer deze succesvol blijken, zoeken we manieren om ze te borgen in de reguliere inzet. Is het geen succes, dan stoppen we de activiteit en is er ruimte om iets nieuws te proberen.
Tegelijk werken we op een nieuwe manier samen met maatschappelijke partners, waardoor we de thema's meer integraal en in gezamenlijkheid kunnen oppakken. We gaan versnippering van aanbod tussen alle partners tegen.

Waar doen we het voor?

De gemeente Rijswijk wil een inclusieve samenleving zijn waarin plek is voor iedereen en waar iedereen mee kan doen. Elke inwoner heeft een sociaal netwerk, niemand voelt zich eenzaam, er zijn voldoende vrijwilligers en mantelzorgers die een bijdrage leveren aan deze samenleving. Ook in Rijswijk hebben inwoners te maken met problemen en beperkingen die een belangrijke rol spelen in hun leven en ervoor zorgen dat zij niet (volledig) mee kunnen of durven doen. Het college gaat zich inspannen om deze participatieblokkades zoveel mogelijk weg te nemen.

Rijswijk wil een stad zijn waarin mensen dichtbij elkaar staan en naar elkaar omkijken. Het welzijn van de inwoners is voor ons heel belangrijk. Met welzijn bedoelen we dat mensen zich zowel lichamelijk, geestelijk als sociaal goed voelen. Dit gaat verder dan alleen welvaart. Dit gaat ook over gezondheid, vrijheid, vriendschap, sociale activiteiten en een zinvolle dagbesteding.

Totstandkoming van de uitvoeringsagenda 2023-2025

Halverwege 2022 hebben de coalities de uitvoeringsagenda 2021-2022 geëvalueerd. De uitkomsten hiervan leest u door deze uitvoeringsagenda 2023-2025 heen. Dit gaat zowel over de uitgevoerde plannen, als over de samenwerking in coalities. Verdere input bestaat uit input van de coalities, een brede bijeenkomst op 11 oktober 2022 en het advies van de Adviesraad Sociaal Domein.
Aan de bijeenkomst op 11 oktober 2022 namen ruim 40 mensen deel. Eén derde van deze deelnemers zat nog niet in één van de coalities. De opzet van de nieuwe Uitvoeringsagenda Welzijn werd goed ontvangen door de deelnemers. Na afloop hebben een aantal organisaties zich aangesloten bij een coalitie of specifiek projectplan. Ook is er kennis uitgewisseld tussen de verschillende coalities, zo bracht COC Haaglanden hun 'code goed gedrag' in bij de coalitie vrijwilligers.

Rijswijk in cijfers
De gemeente Rijswijk telt per 1 januari 2022 56.941 inwoners.
De leeftijdsverdeling is al volgt:

Leeftijdscategorie	Aantal inwoners	Percentage inwoners
0-15 jaar	9.834	17,3 %
15-25 jaar	5.257	9,2 %
25-45 jaar	15.790	27,7 %
45-65 jaar	14.030	24,6 %
65+	12.030	21,1 %

De bevolking gaat sterk groeien. De verwachting is dat de bevolking groeit naar 63.608 inwoners in 2035. De groep inwoners jonger dan 20 jaar en de groep inwoners ouder dan 65 jaar groeien relatief het hardst (Mulier Instituut 2018).

Voorafgaand aan de cijfers willen we graag opmerken dat (resultaats)cijfers afhankelijk zijn van veel factoren. Niet alleen de acties die we binnen de gemeente inzetten om bijvoorbeeld eenzaamheid af te laten nemen, hebben invloed op het percentage inwoners dat zich eenzaam voelt. Ook zaken als corona, de oorlog in de Oekraïne en de financiële crisis spelen daarbij een rol.

Verderop in de uitvoeringsagenda hebben we per thema relevante cijfers opgenomen die inzicht geven in de stand van zaken en doelstellingen.

2. De organisatie

Werken in coalities

Een coalitie is een samenwerkingsverband van verschillende partijen die ieder op eigen wijze een maatschappelijke rol spelen binnen één of meerdere thema's uit de Brede Welzijnsnota. Door te werken in coalities voorkomen we versnippering en overlap en bevorderen we samenwerking. We vormen een coalitie per thema. Deze themacoalities werken de plannen uit de uitvoeringsagenda uit. Per projectplan is er een trekker die zorgt dat het plan wordt uitgevoerd. Deze projecttrekker koppelt de vorderingen terug aan de coalitie.

Uit de evaluatie met de themacoalities (juni 2022) komt het volgende naar voren: veel deelnemers hebben hun deelname als waardevol ervaren. Het is fijn om elkaar beter te kennen en te weten wat verschillende organisaties doen en met elkaar plannen te maken en uit te voeren. Het is voor kleinere organisaties, naast deelname aan de coalitie, niet mogelijk om de trekkersrol op te pakken voor wat betreft het maken en uitvoeren van plannen. Daardoor hebben Welzijn Rijswijk en de gemeente vaak de trekkersrol op zich genomen. Sommige coalities bestaan uit een klein aantal organisaties. We gaan bij het opstellen van de nieuwe uitvoeringsagenda op zoek naar organisaties die zich bij de coalities willen aansluiten. Dit kan ook als agenda-lid.

Uit de evaluatie met de kerncoalitie (juni 2022) komt het volgende naar voren: de deelnemers hebben hun deelname als prettig ervaren. Het was

Betrokken partijen

We organiseren jaarlijks een bijeenkomst voor de coalitiepartners en geïnteresseerde partijen.

De coalities zijn opgericht in maart 2021. De gemeente coördineert de samenwerking in de coalities. Dat houdt onder andere in: het plannen van de vergaderingen, het bijhouden van de afspraken, het opzetten van de werkafspraken en de formats voor plannen van aanpak en beoordelingen, het in de gaten houden van de planning. Het maken en uitvoeren van de plannen ligt bij de andere coalitiepartners.

in het begin wel zoeken voor iedereen: "voegt mijn inbreng wel iets toe?", "met welke pet zit ik hier?", "kan ik genoeg tijd vrijmaken?". Aandachtspunten voor het vervolg zijn: het behouden van een goede afspiegeling van de verschillende themacoalities in de kerncoalitie, het werken aan een interessante agenda waardoor iedereen gemotiveerd blijft om deel nemen en het voornemen om te kijken hoe we met elkaar ook breder naar de thema's kunnen kijken (buiten de acties van de uitvoeringsagenda om).



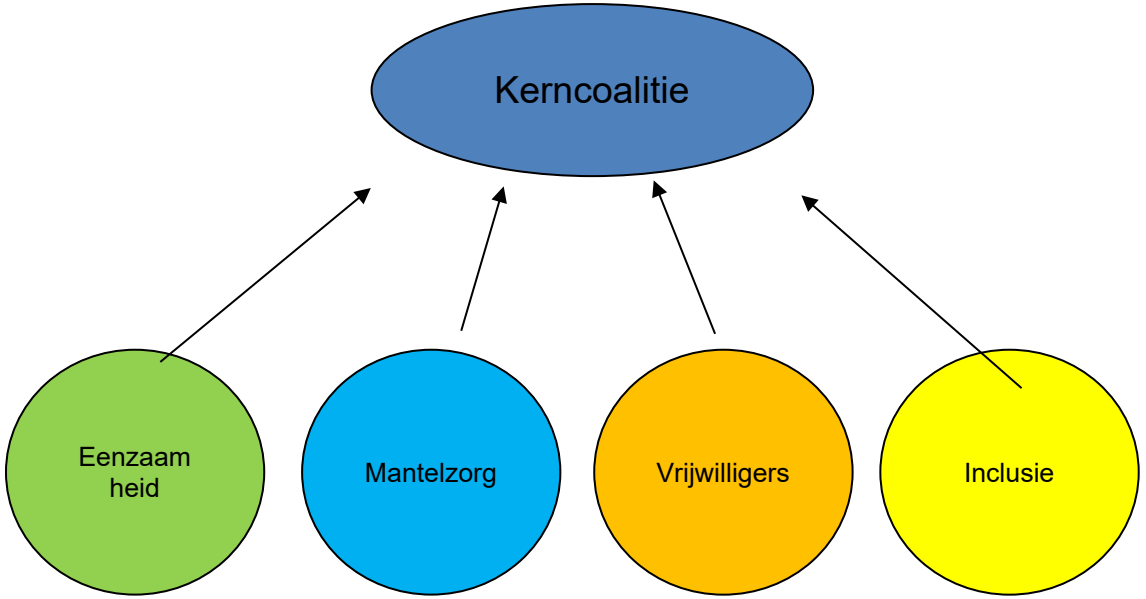
Sfeerimpressie brede bijeenkomt 11 oktober 2022

Kerncoalitie

De kerncoalitie bestaat uit de gemeente en vertegenwoordigers van alle vier de themacoalities. De kerncoalitie keurt de ingediende plannen van aanpak goed, houdt het overzicht op alle plannen en verbindt de themacoalities met elkaar waar dit nodig is.
De kerncoalitie hangt als het ware boven de themacoalities. Deelnemers van de kerncoalitie hebben zichzelf hiervoor opgegeven in de themacoalitie, willen zich inzetten en komen minimaal 2 x per jaar bijeen.

Aan de samenwerking in de coalities worden de volgende eisen gesteld:

- Partijen nemen zitting in een coalitie vanuit de reguliere middelen; voor het delennemen in de coalitie (personeelskosten) worden geen middelen beschikbaar gesteld.
- Per coalitie wordt een partij aangewezen die namens de coalitie zitting neemt in de kerncoalitie.
- De coalitie zorgt ervoor dat elk plan een trekker heeft die zich inzet om het bewuste projectplan ook daadwerkelijk uit te voeren.
- De coalitie zorgt ervoor dat bij elk plan minimaal 3 partijen betrokken zijn.
- De coalitie komt minimaal 4 x per jaar bijeen.
- Alle partijen zijn zoveel mogelijk bij de bijeenkomsten aanwezig.
- Partijen zijn bereid kritisch naar hun eigen aanbod te kijken. Is er een activiteit die niet goed loopt, maar samen met een plan uit de uitvoeringsagenda wellicht wel kan floreren? Of kan bestaand aanbod dat niet goed loopt vervangen worden door ander aanbod, ook al is dat van een andere aanbieder?



Samenwerking binnen de gemeentelijke beleidsterreinen

De gemeente coördineert de samenwerking in de coalities. Vanuit deze rol kan de gemeente de koppeling maken met acties uit de Uitvoeringsagenda Gezondheid, Sport en Preventie en de Uitvoeringsagenda Armoede en met het beleid sociaal domein. Al deze beleidsterreinen hebben met elkaar te maken en hebben (deels) dezelfde partners nodig om tot mooie resultaten te komen. Op die manier kan er op verschillende onderwerpen een optimale samenwerking tussen partijen gerealiseerd worden.

Vanuit het subsidiekader wordt gestuurd op samenwerking en het voorkomen van overlap. Bij de aanvraag van een subsidie moet duidelijk zijn op welke vraag vanuit de samenleving wordt ingespeeld en wat het maatschappelijk effect zal zijn. Voor de aanvraag moet dus inzichtelijk zijn welke behoefte wordt ingevuld en andersom welk gat er zal ontstaan wanneer de subsidie niet wordt toegekend.



Sfeerimpressie brede bijeenkomst 11 oktober 2022

3. De thema’s

We activeren inwoners en partijen in Rijswijk samen te werken aan een samenleving waarin iedereen meedoet en waar iedereen bijdraagt aan het geluk voor zichzelf en aan het welzijn voor anderen. We zetten ons in om verbindingen te maken met onder andere zorg, cultuur, sport en maatschappelijke partijen. We zorgen dat iedereen, van jong tot oud, mee kan doen. We nemen drempels weg en werken aan een inclusieve samenleving met voldoende vrijwilligers en vitale mantelzorgers.

We haken aan bij bestaande initiatieven en/of bundelen deze en we zoeken naar mogelijkheden om nieuwe initiatieven te realiseren. In 2023 kijken we welke succesvolle lopende projecten kunnen worden opgenomen in het reguliere aanbod van de partners. Dit kan tot gevolg hebben dat we meer ruimte hebben voor nieuwe projecten. Tegelijk willen niet dat dit ten koste gaat van succesvol regulier aanbod.

Samen werken we aan een Rijswijk waar iedereen meedoet, waar niemand aan de kant staat, waar we naar elkaar omkijken en waar sterke en vitale partijen zorgen voor ontmoeting en ontspanning. En daar zijn we trots op!

Om dit te kunnen realiseren hebben we samen een aantal belangrijke doelstellingen benoemd. Doelstellingen waar we samen de schouders onder gaan zetten. Deze doelstellingen staan onder het kopje ‘Wat willen we bereiken?’ bij hoofdstuk 4.1. t/m 4.4. In deze Uitvoeringsagenda genoemde ideeën dragen bij aan het realiseren van de doelstellingen.

De doelstellingen zijn uitgewerkt in de volgende thema’s:
1. Eenzaamheid
2. Mantelzorg
3. Vrijwilligers
4. Inclusie

3.1 Eenzaamheid

Hoewel we ons in Rijswijk ervan bewust zijn dat eenzaamheid nooit helemaal opgelost kan worden, willen we ook niet accepteren dat inwoners van Rijswijk zich eenzaam voelen. Rijswijk wil dit aanpakken en is van mening dat het anders moet en kan.

Wat willen we bereiken?

- Het percentage ernstig eenzamen met 4% verlagen (van 8% naar 4%).
- Het percentage jongeren (12-18 jaar) dat zich matig tot zeer ernstig eenzaam voelt, daalt van 46% naar 40%.
- Het percentage matig tot zeer ernstig eenzamen van 19-65 jaar verminderen van 46% naar 40%.
- Het percentage matig en ernstig eenzamen boven de 65 jaar verlagen van 52% naar 40%.

Hoe gaan we dat doen?

- Eenzaamheid gezamenlijk aanpakken. Hierbij is samenwerking van de partijen essentieel op het gebied van signaleren en doorverwijzen.
- Eenzaamheid herkenbaar en bespreekbaar maken.
- Netwerkaanpak om eenzaamheid te signaleren. De gemeente neemt
  de regierol op zich en faciliteert een actieve aanpak, inclusief de communicatie.
- Laagdrempelige ontmoetingen/activiteiten dicht bij huis.

Talitha Nobbe, seniorenadviseur, over Zwementie:
“Er is een deelnemer die na een aantal keer meegezwommen te hebben met Zwementie ontzettend is gegroeid. Hij kwam binnen als een angstige en onzekere man. Nu is hij heel open, hij lacht veel en zit weer vol zelfvertrouwen. Je ziet de fysieke en mentale vooruitgang en de deelnemers zijn ontzettend dankbaar dat ze hieraan mee kunnen doen”.

RIJSWIJK	Leeftijdscategorie	2015/2016	2020/2021
Matig tot (zeer) ernstig eenzaam	12 tot 18-jarigen[1]	46%	15%
Matig tot (zeer) ernstig eenzaam	18 jaar en ouder	47%	53%
Matig tot (zeer) ernstig eenzaam	18 t/m 64 jaar	46%	52%
Matig tot (zeer) ernstig eenzaam	65 jaar en ouder	52%	56%
Niet eenzaam	18 jaar en ouder	52%	47%
Matig eenzaam	18 jaar en ouder	40%	40%
(zeer) ernstig eenzaam	18 jaar en ouder	8%	13%
Emotioneel eenzaam	18 jaar en ouder	32%	35%
Sociaal eenzaam	18 jaar en ouder	48%	33%

Noot



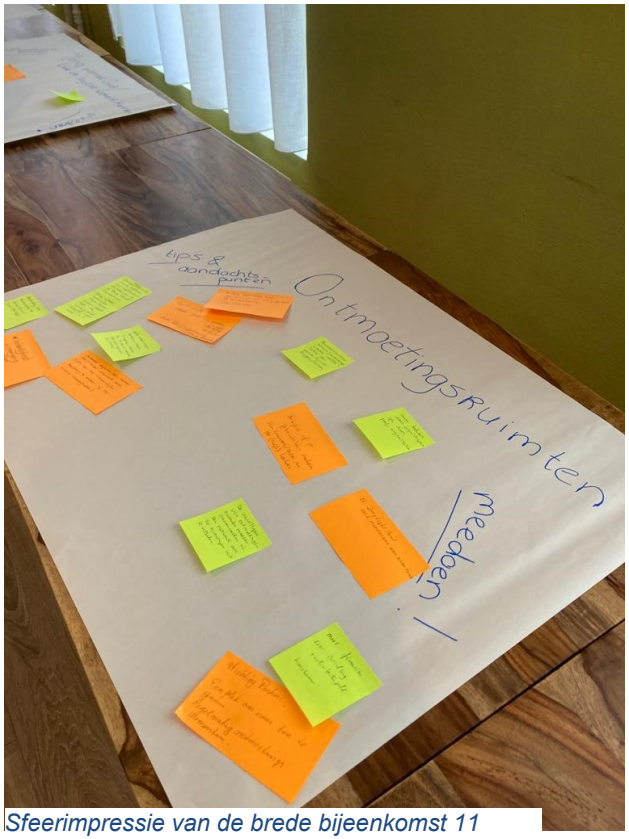
[1] Het verschil kan verklaard worden door de andere vraagstelling in 2021 ("*Heb jij je in het afgelopen jaar (bijna) altijd eenzaam gevoeld*").

De bovenstaande doelstellingen zijn opgenomen in de Brede Welzijnsnota 2021 t/m 2028. Bij het opstellen van de Brede Welzijnsnota hadden we er alle vertrouwen in dat we in een periode van 8 jaar met inzet van alle betrokken partners verschil konden maken. Vandaar dat we toentertijd hebben gekozen voor een behoorlijke verlaging van percentages bij “Wat willen we bereiken”. In de afgelopen jaren is er veel gebeurd in ons eigen land en in de wereld. Dan denken we aan de coronacrisis, bezetting van Oekraïne, de financiële crisis. Door de externe factoren waar we nu mee te maken hebben, wordt het een stuk lastiger om deze percentages te halen. Uiteraard blijven we met z’n allen ons best doen om de percentages zoveel mogelijk te laten dalen, maar de cijfers zijn van veel meer factoren afhankelijk dan alleen van onze inzet.

Voorkant van de Maatjesglossy

Digitale alternatieven kunnen de ‘echte’ contacten maar gedeeltelijk vervangen, al lijkt het wel positieve invloed te hebben gehad op de sociale eenzaamheid. Daarnaast kunnen we nog geen effecten verwachten van het grootste plan uit het thema eenzaamheid, namelijk de ontmoetingsruimte. Dit plan loopt door in de nieuwe uitvoeringsagenda, omdat er meer tijd nodig is om de ontmoetingsruimten fysiek te creëren na de uitgebreide analyse rond de vraag waar deze ruimtes opgezet moeten en kunnen worden om het meest effect te hebben.

We kijken daarom kritisch naar de plannen uit de uitvoeringsagenda 2021-2022 om te beslissen welke we meenemen in de uitvoeringsagenda 2023-2025. Sommige projecten hebben tijd nodig om te groeien; daar verwachten we in de nieuwe periode meer effect van te zien (bijvoorbeeld de Maatjesprojecten). Andere projecten bleken succesvol en willen we uitbreiden (zoals de Flatcoaches), maar daar waar we andere effectieve manieren zien om de doelen te bereiken, stoppen we activiteiten (Bewegen tegen Eenzaamheid) of brengen ze terug in omvang of verbinden we ze met andere initiatieven (Wijkestafettes). Zo bleken persoonlijke contacten belangrijk te zijn bij het terugbrengen van eenzaamheid. Vandaar dat we bij dat thema met name inzetten op plannen die daaraan bijdragen (Flatcoaches, Ontmoetingsruimten).



Sfeerimpressie van de brede bijeenkomst 11 oktober 2022

Eenzaamheid – Wat, wie, uitwerking

Projectplan	Partners	Inhoud
Maatjesproject	- Buddy Netwerk - Kenniscentrum Kind en Scheiding - Villa Pinedo - Stichting VTV - Welzijn Rijswijk/Rijswijk Doet - Reakt Vriendendienst - Cardia - Onderwatershof - Florence - Woon Zorgcentra Haaglanden (WZH) - Humanitas - Buurtgezinnen - Stichting Vitalis - Stichting Vrijwilligers Terminale Zorg - De Zonnebloem - Gemeente	**2021-2022** De eerste bijeenkomst heeft 31 mei 2022 plaatsgevonden. In het najaar 2022 komt er een Maatjesglossy (zoals de Mantelzorgglossy). Deze glossy wordt huis-aan-huis verspreid. Rijswijk Doet organiseert op 3 oktober 2022 een informatiemarkt voor professionals en inwoners waar de diverse aanbieders van maatjesprojecten zich presenteren. **Evaluatie** De Maatjesprojecten werken steeds meer en beter samen. Met de extra inzet van de Maatjesglossy en de informatiemarkt verwachten we dat de vraag naar deze projecten zal toenemen. Dit project nemen we mee naar de uitvoeringsagenda 2023-2025. **2023-2025** Er is een Rijswijks netwerk voor alle aanbieders van maatjesprojecten. Rijswijk Doet coördineert dit netwerk. Dit netwerk verzorgt ook 1 x per 2 jaar een informatiemarkt. We brengen een Maatjesglossy uit. We kijken eventueel naar meer uren voor maatjesprojecten als de vraag toeneemt.
Wijkestafette	- Welzijn Rijswijk - Indigo - Muziekschool Rijswijk - Stichting Daylight Point - Bewonersorganisaties - Gemeente	**2021-2022** In de maand december konden bewoners jaarlijks een geldbedrag aanvragen om gezamenlijk een eet-/ontmoetingsactiviteit in de eigen flat/straat te organiseren. Dit geldbedrag werd toegekend in de vorm van een kerstcheque. Dit Kerstafette-project was altijd een groot succes. Daarom is dit project uitgebreid en kunnen er het hele jaar door aanvragen gedaan worden. De opzet voor de maanden januari t/m november, de wijkestafette, is wel een iets andere dan die voor Kerstafette. Elke maand kan een bewoner in één wijk een aanvraag doen voor het zelf organiseren van een eetmoment. Bewoners doen de aanvraag samen met een zorgprofessional/ sociaal werker en een (sociale) ondernemer in de betreffende wijk. De Wijkestafette wordt gecoördineerd door Welzijn Rijswijk. **Evaluatie** Inwoners kunnen bij loket Stadskracht van de gemeente budget aanvragen voor het organiseren van buurtfeesten en -barbecues. In sommige wijken pakken inwoners dit

		zelfstandig op. Bij het opstellen van de uitvoeringsagenda 2023-2025 willen we alleen inzetten op de organisatie van de Wijkestafette in die wijken waar de inwoners niet zelf soortgelijke activiteiten opzetten. Er komt meer afstemming tussen de gebiedsregisseurs (Stadskracht) en Welzijn Rijswijk (wijkestafette). **2023-2025** Elke maand (jan t/m november) kan een bewoner in één wijk een aanvraag doen voor het zelf organiseren van een eetmoment. Bewoners doen de aanvraag samen met een zorgprofessional/sociaal werker en een (sociale) ondernemer in hun wijk. In december kan iedere wijk een aanvraag indienen. Voor de borging kijken we naar een verbinding met Lief en Leed straten.
Ontmoetingsruimten	- Welzijn Rijswijk - Rijswijk Wonen - Stichting Rijswijk Buitengewoon - Vidomes - Florence - Stichting Daylight Point - Stichting Roshni - Gemeente	**2021-2022** Er liggen plannen van aanpak voor de Planetenflats/Van Mooklaan en voor Rijswijk Buiten. **Evaluatie** Er is gebleken dat deze projecten een lange aanlooptijd nodig hebben. Daarnaast leeft dit onderwerp enorm. We nemen dit project daarom mee naar de uitvoeringsagenda 2023-2025. **2023-2025** De projecten voor de Planetenflats/Van Mooklaan en voor Rijswijk Buiten lopen door in 2023. We kijken waar in Rijswijk we met de uitvoeringsagenda kunnen bijdragen aan nieuwe ontmoetingsruimten, denk aan Te Werve en het Havenkwartier.
Jong ontmoet Oud / Leer de digitale wereld kennen	- Welzijn Rijswijk - Onderwijs - Florence - Cardia - Stichting Daylight Point - Team Brede Impuls van Haaglanden Beweegt - Bibliotheek - Gemeente	**2021-2022** Jong ontmoet Oud en Leer de digitale wereld kennen: dit is een maatwerkvoorziening de zich richt op het digitaal vaardig maken van senioren. Twee onderdelen: dienstverlening bij ouderen thuis en inloopspreekuren. **Evaluatie** Er zijn 6 stagiaires gekoppeld aan 14 senioren. De stagiaires zijn getraind in het overbrengen van digitale vaardigheden en in het omgaan met ouderen. We zijn bezig om meer jongeren te werven, omdat er steeds meer vragen komen vanuit de flatcoaches en koffieclubs. Er zijn ook 3 inloopspreekuren op 3 verschillende locaties.

		Dit project loopt goed en willen we doorzetten na 2022. Dit project nemen we mee in de uitvoeringsagenda 2023-2025. **2023-2025** Dit is een maatwerkvoorziening die zich richt op het digitaal vaardig maken van senioren. Twee onderdelen: dienstverlening bij ouderen thuis en inloopspreekuren.
Flatcoaches	- Welzijn Rijswijk - Vidomes - Rijswijk Wonen - Florence - Indigo - VBS (Steenvoorde Zuid) - Gemeente	**2021-2022** Er zijn momenteel 2 flatcoaches die samen een 6 flats in Rijswijk bedienen. Zij zijn actief in flats waar veel mensen met een (beginnende) zorgbehoefte wonen. De flatcoaches zijn de oren en ogen van de flat en zijn het vaste aanspreekpunt voor de bewoners. De flatcoaches kunnen eenzaamheid signaleren en voor sociale cohesie zorgen, doordat zij in direct contact staan met de inwoners. **Evaluatie** Dit is een effectieve manier gebleken om achter de voordeur te komen. We nemen een uitbreiding van de flatcoaches mee in de uitvoeringsagenda 2023-2025. **2023-2025** Flatcoaches worden gekoppeld aan een flat waar veel mensen met een (beginnende) zorgbehoefte wonen. De flatcoaches zijn de oren en ogen van de flat en zijn het vaste aanspreekpunt voor de bewoners. De flatcoaches kunnen eenzaamheid signaleren en voor sociale cohesie zorgen.
Jongeren en eenzaamheid	- Welzijn Rijswijk / Rijswijk Doet - Onderwijs - GGD Haaglanden - Stichting Daylight Point - Gemeente	**2021-2022** Eenzaamheid onder jongeren: op het Van Vredenburchcollege werken we aan het versterken van sociaal-emotionele vaardigheden en het doorbreken van het taboe om over eenzaamheid te praten. Daarnaast wordt het contact tussen de school en het jongerenwerk geïntensiveerd. Professionals kunnen getraind worden in het herkennen en bespreekbaar maken van eenzaamheid. We organiseren een ouderavond waarbij we ingaan op het aangaan van het gesprek met je puberende dochter / zoon. We geven een boost aan de website www.jonginrijswijk.nl en zorgen dat al het aanbod (ook voor specifieke groepen) op de website staat.

		Evaluatie Dit project wordt afgerond in 2022/2023 en nemen we niet mee naar de uitvoeringsagenda 2023-2025. We kijken eerst wat de effecten zijn van bovengenoemde acties en kijken dan wat er eventueel nog nodig is op dit gebied.
Belteams		**2021-2022** Dit plan is komen te vervallen. Het initiatief was ontstaan in de corona lockdown tijd. Nu is er minder behoefte aan. Het plan wordt eventueel meegenomen in bestaande buddy-/maatjesprojecten voor als mensen niet fysiek willen afspreken met een buddy/ maatje. Dan kan dit een optie zijn.
Bewegen tegen eenzaamheid	- Welzijn Rijswijk - Haaglanden Beweegt - ADO - Trias - Optisport - Gemeente	**2021-2022** Dit plan bestond uit drie delen: 1) Zwementie: dit project wordt ingezet om thuiswonende senioren met een lichte vorm van dementie te stimuleren om te bewegen. Tijdens deze zwemactiviteit krijgen de senioren zowel spierversterkende als ontspanningsoefeningen in het zwembad. Om zelfstandig wonende ouderen te (blijven) betrekken bij de maatschappij kan bewegen van toegevoegde waarde zijn. Dit project draagt ook bij aan het bevorderen van de zelfredzaamheid en de onderlinge sociale contacten. 2) Walking Football: werd aangeboden door ADO in de Maatschappij. OldStars is een sportprogramma voor 60-plussers waarbij beweging en sociale interactie centraal staan. 3) Happy Dance: deze les is een plek waar je op een laagdrempelige manier in beweging blijft met dans en sociale contacten opdoet. Dit is niet opgestart. **Evaluatie** Deze activiteiten zijn afgerond of opgenomen in bestaand aanbod. Soortgelijke sport gerelateerde ideeën passen beter binnen de uitvoeringsagenda gezondheid, sport en preventie daarom nemen we dit project niet mee naar de uitvoeringsagenda 2023-2025.
Extra plan 2021-2022: We ontmoeten elkaar door cultuur op maat en aanbod Stichting Vier het Leven	- Florence - Stichting Vier het Leven - Gemeente	**2021-2022** “We ontmoeten elkaar door cultuur op maat” (Florence) in samenwerking met ‘regulier’ aanbod Stichting Vier het Leven: het programma is gericht op het verminderen van sociale eenzaamheid door plezier te beleven aan de culturele activiteiten. Men zoekt ook samenwerking met Trias. **Evaluatie** Het project van Florence loopt. Het aanbod van de Stichting Vier het Leven is later in 2022 opgepakt. Dit extra plan nemen we niet mee naar de uitvoeringsagenda 2023-2025.

3.2 Mantelzorg

De gemeente Rijswijk wil mantelzorgers zo goed mogelijk ondersteunen en overbelasting voorkomen waarbij we uitgaan van de principes van eigen kracht, burgerkracht en participatie.

Wat willen we bereiken?
- Het percentage geregistreerde mantelzorgers toe te laten nemen met 5% zodat we meer mantelzorgers in beeld hebben.
- Het percentage overbelaste mantelzorgers af te laten nemen met 7%.
- Het beter in beeld krijgen van jonge mantelzorgers.

Hoe gaan we dat doen?
- Bij (zorg)professionals is, naast aandacht voor de zorgvrager, ook aandacht
  voor de mantelzorger. Mantelzorg moet bespreekbaar worden gemaakt. In de
  coalitie wordt de aanpak besproken.
- Er worden ontmoetingen dichtbij huis georganiseerd.
- Er komen verbindingen met scholen om jonge mantelzorgers te vinden en te infomeren.
- Er komen campagnes waarin wordt gestuurd op het herkennen van mantelzorgers. Dit omdat mantelzorgers zichzelf vaak niet als mantelzorger zien.
- De gemeente gaat inzetten op herkenning, erkenning en waardering.

"Als ik een dagje vrij heb, sta ik om half acht 's ochtends al schoon te maken"

De moeder van Thomas kampt al heel lang met psychische problemen. Toen Thomas acht jaar oud was, deed ze haar eerste zelfmoordpoging. Volgens hem "went" de situatie, maar gewoon wordt het nooit. "Ik ben een stuk sneller volwassen geworden."

RIJSWIJK	Leeftijdscategorie	2015/2016	2020/2021
Mantelzorger	18 jaar en ouder	14%	13%
Tamelijk zwaar belast tot overbelast door de mantelzorg[2]	18 jaar en ouder	15%	
Belast door geven mantelzorg	18 jaar en ouder		18%
1 t/m 2 uur per week	18 jaar en ouder	53%	20%
3 t/m 5 uur per week	18 jaar en ouder		26%
6 t/m 10 uur per week	18 jaar en ouder		26%
11 t/m 20 uur per week	18 jaar en ouder		14%
20+ uur per week	18 jaar en ouder	18%	
21+ uur per week	18 jaar en ouder		14%

Inschrijvingen mantelzorgers tussen 1 januari tot 31 december 2020

- Totaal personen geregistreerd als mantelzorger eind december: 1630
- Nieuwe personen ingeschreven: 197
- Uitschrijvingen personen in 2020: 437 (Tijdens corona hebben we mantelzorgers die we al een tijd niet hadden gesproken gebeld.)

Inschrijvingen tussen 1 januari tot 31 december 2021

- Totaal personen geregistreerd als mantelzorger eind december: 1623
- Nieuwe personen ingeschreven: 278 (waarvan 75 in de periode tussen 20 oktober en 31 dec. tijdens de PR-campagne mantelzorg)
- Uitgeschreven mantelzorgers in 2021: 283

[2] De vraagstelling in 2015/2016 was anders dan 2020/2021, vandaar dat deze onder elkaar staan en niet met elkaar vergeleken kunnen worden.

Een belangrijk onderdeel van de uitvoeringsagenda 2021-2022 was een behoefteonderzoek onder mantelzorgers en professionals. Dit onderzoek geeft aanleiding voor gerichte plannen voor de uitvoeringsagenda 2023-2025, maar heeft nog geen direct effect op de huidige cijfers met betrekking tot overbelasting.

Noot

- De Mantelzorgglossy is effectief gebleken in het verhogen van het aantal ingeschreven mantelzorgers. De PR-campagne in 2021 heeft 75 nieuwe inschrijvingen opgeleverd. Hier willen we op in blijven zetten in de uitvoeringsagenda 2023-2025. Tegelijk is het totaal registraties afgenomen, doordat meer mensen zijn uitgeschreven. Onder andere vanwege een hoger sterftecijfer tijdens de coronacrisis en een aantal verhuizingen.
- Het laten afnemen van de overbelasting is lastig. Wanneer een mantelzorger zorgt voor iemand met dementie kan de mantelzorger goed geholpen zijn en zich ontlast voelen in de eerste fase van dementie van de zorgvrager, maar naarmate de dementerende in een verder stadium verkeert kan de overbelasting weer toenemen. In die zin is ‘overbelasting’ een curve met ups en downs.
- Een belangrijk onderdeel van de uitvoeringsagenda 2021-2022 was het behoefteonderzoek onder mantelzorgers en professionals. Dit onderzoek geeft aanleiding voor gerichte plannen voor de uitvoeringsagenda 2023-2025, maar heeft nog geen direct effect op de huidige cijfers.



Voorkant van de Mantelzorgglossy

Mantelzorg – Wat, wie, uitwerking

Projectplan	Partners	Inhoud
QuickScan	- Gemeente - Welzijn Rijswijk - Zorgprofessionals - Jeugdprofessionals	**2021-2022** Er is een QuickScan ontwikkeld zodat mantelzorgers sneller en beter gesignaleerd kunnen worden, bijvoorbeeld ook door leerkrachten en huisartsen. Hierdoor kan de juiste hulp en/of ondersteuning worden geboden. **Evaluatie** De vragen van de QuickScan zijn in november 2021 gebruikt tijdens de Dag van de Mantelzorg. Daarnaast is er een geplastificeerde QuickScan gedrukt voor professionals en zijn er trainingen voor professionals georganiseerd waarbij ze leren om mantelzorgers en mantelzorgsituaties beter te herkennen en om het gesprek hierover aan te kunnen gaan. Aan de trainingen hebben zo'n 25 professionals deelgenomen. We kijken hoe we door een herdruk van de mantelzorgglossy onder professionals te verspreiden in het vierde kwartaal van 2022 opnieuw aandacht kunnen vragen voor het gebruik van de QuickScan. Het herdrukken en opnieuw verspreiden van de QuickScan willen we in de uitvoeringsagenda 2023-2025 opnemen, zodat we gebruik blijven maken van wat we al hebben ontwikkeld. **2023-2025** De QuickScan onder de aandacht brengen van zorg- en jeugdprofessionals zodat zij ook oog gaan hebben voor de mantelzorger en niet alleen voor de zorgvrager.
Mantelzorgglossy	- Welzijn Rijswijk - Gemeente	**2021-2022** Samen met verschillende partijen is een glossy vormgegeven waarin potentiële mantelzorgers zich herkennen en zich gestimuleerd voelen om zich aan te melden bij het mantelzorgsteunpunt bij Welzijn Rijswijk. **Evaluatie** De mantelzorgglossy is eind 2021 huis-aan-huis verspreid. Naar aanleiding van de glossy is het aantal nieuw ingeschreven mantelzorgers bij het mantelzorgsteunpunt van Welzijn Rijswijk toegenomen. 75 Inwoners hebben zich in de periode tussen 20 oktober en 31 december 2021 tijdens de PR-campagne mantelzorg ingeschreven bij Welzijn Rijswijk. De glossy ligt ook bij de verschillende partners. In het vierde kwartaal van 2022 komt de glossy opnieuw uit. Deze wordt in een kleinere oplage gedrukt en is bedoeld voor de professionals. We nemen de herdruk en verspreiding ook op in de uitvoeringsagenda 2023-2025.

		2023-2025 Samen met verschillende partijen wordt een glossy vormgegeven waarin potentiële mantelzorgers zich herkennen en zich gestimuleerd voelen om zich aan te melden bij het mantelzorgsteunpunt van Welzijn Rijswijk.
Jonge Mantelzorgers	- Welzijn Rijswijk - Onderwijs - Gemeente - GGD	**2021-2022** Met dit project richten we ons op jonge mantelzorgers vanaf de leeftijd 12 jaar. **Evaluatie** Dit project loopt. Welzijn Rijswijk werkt in dit project samen met Stichting Jonge Mantelzorg. Het project wordt uitgevoerd op het Stanislas College. Er is een eerste netwerkbijeenkomst georganiseerd. Voor dit project zoekt Welzijn Rijswijk naar mogelijkheden voor regionale samenwerking. Ze gaat zich positioneren als aanmeld- en adviespunt voor professionals die met jonge mantelzorgers te maken hebben. Daarnaast blijft Welzijn Rijswijk zich inzetten om het netwerk rond de doelgroep te verstevigen en de lijnen tussen professionals kort te houden. Nu de samenwerking is opgezet willen we deze continueren in de uitvoeringsagenda 2023-2025 zodat e.e.a. beter geborgd kan worden. **2023-2025** Met dit project richten we ons op jonge mantelzorgers vanaf de leeftijd 12 jaar en zetten we vooral in op het bereiken van deze doelgroep. Welzijn Rijswijk is het aanmeld- en adviespunt voor de professionals die met jonge mantelzorgers te maken hebben. De inzet blijft ook gericht op het verstevigen van het netwerk rond de doelgroep en om de lijnen tussen de professionals kort te houden.
Casemanagers (Uitwerking van een geconstateerde vraag uit behoefte-onderzoek mantelzorgers)	- Gemeente - Welzijn Rijswijk - Cardia - Florence - GGZ aanbieders - Huisartsenpraktijk LeoCura & Agape - Indigo	**2023-2025** Hoe kunnen we ervoor zorgen dat individuele begeleiding voor de hulpvrager geregeld wordt zodat mantelzorgers worden ontlast? Wanneer dementie bij iemand vastgesteld wordt krijgt diegene een casemanager toegewezen. We willen kijken of dit bij andere ziektebeelden ook wenselijk is en zo ja of en hoe dat geregeld kan worden.

Behoefte onderzoek mantelzorgers	- (Ex) mantelzorgers - Welzijn Rijswijk - Indigo - Cardia - Florence - Huisartsenpraktijk LeoCura & Agape - Gemeente	**2021-2022** Er is een netwerk gevormd dat onder leiding van Movisie vraag en aanbod in beeld heeft gebracht. **Evaluatie** Door het behoefteonderzoek is duidelijk geworden wat er nog nodig is in Rijswijk op het gebied van mantelzorgondersteuning. In de uitvoeringsagenda 2023-2025 gaan we één van de oplossingsrichtingen uit het behoefteonderzoek verder uitwerken.
Extra plan 2021-2022: Mantelzorgerslunch	- Welzijn Rijswijk - Florence - Participatiekeuken	**2021-2022** Dit was een eenmalig project. De mantelzorger staat altijd klaar voor de hulpvrager. Om de rollen een keer om te draaien, doet de hulpvrager in dit project iets voor de mantelzorger: de hulpvrager gaat (in groepsverband) een lunch voorbereiden voor de mantelzorger. Deze voorbereiding vindt plaats onder begeleiding van een ervaren kok en een persoon die ervaring heeft in het omgaan met de hulpvrager. **Evaluatie** De doelen zijn behaald: er hebben 2 sessies plaatsgevonden met in totaal 13 koppels. Dit project wordt (binnen de reguliere middelen) een structurele activiteit: 1 x per maand op zaterdag samen met de beheerder van het Trefpunt (koken) en een medewerker van Florence (begeleider dagbesteding). Het project leverde Florence ook nieuwe klanten op voor de dagbesteding.

3.3 Vrijwilligers

Rijswijk wil vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties beter ondersteunen en stimuleren
in het werk dat zij verrichten zodat zij in hun kracht komen te staan.

Wat willen we bereiken?

- Het percentage inwoners van Rijswijk dat vrijwilligerswerk doet van 22% naar
  28% te brengen. Dit is dan vergelijkbaar met Zuid-Holland West (28%).
- Het percentage inwoners dat belangstelling heeft om vrijwilligerswerk te doen, maar dat nog niet doet, af te laten nemen van 15% naar 7%.
- Het percentage ouderen dat vrijwilligerswerk verricht toe te laten nemen van 21% naar 27%.
- Het verenigingsleven te ondersteunen en faciliteren waar mogelijk.

Hoe gaan we dat doen?

- Het verenigingsleven wordt versterkt; verenigingen hebben behoefte aan
  ondersteuning op verschillende terreinen.
- Inwoners worden gestimuleerd in het verrichten van vrijwilligerswerk.
- De partijen gaan samenwerken in het vinden en binden van vrijwilligerswerk en vrijwilligers.
- Vrijwilligerswerk wordt aantrekkelijk gemaakt voor de verschillende doelgroepen.
- Er komen campagnes waarin aandacht wordt gevraagd voor nut en noodzaak van vrijwillige inzet.
- Daarin komt ook aan de orde dat vrijwilligerswerk bijdraagt aan de persoonlijke ontwikkeling
- Vrijwilligers worden gewaardeerd.
- Jongeren stimuleren om vrijwilligerswerk te doen.
- Er komt een netwerk van organisaties die werken met vrijwilligers.

“Langsgaan bij Nancy is een feestje”. Marrie is 27 jaar en sinds februari maatje van de negentigjarige Nancy. ‘We koken samen, kletsen en gaan naar buiten. Dat is voor Nancy, die rollator-afhankelijk is, niet vanzelfsprekend”.

RIJSWIJK	Leeftijdscategorie	2015/2016	2020/2021
Doet vrijwilligerswerk	12 t/m 18 jaar	13%	Geen cijfers beschikbaar
Doet vrijwilligerswerk	18 jaar en ouder	22%	21%
Doet vrijwilligerswerk	18 t/m 64 jaar	22%	21%
Doet vrijwilligerswerk	65 jaar en ouder	21%	22%
Heeft belangstelling om vrijwilligerswerk te doen, maar doet dat nu nog niet	18 jaar en ouder	15%	Geen cijfers beschikbaar
2 of meer uur per week	18 jaar en ouder	55%	47%

Ook bij het doen van vrijwilligerswerk spelen veel factoren een rol waarom mensen wel of geen vrijwilligerswerk doen. We doen ons best om het percentage vrijwilligers flink op te hogen, maar het is ook afhankelijk van externe factoren, bijvoorbeeld de druk die de huidige maatschappij met zich meebrengt. Veel mensen hebben hierdoor gewoon geen tijd om vrijwilligerswerk te doen. Daarnaast willen mensen eerder flexibel af en toe iets doen, maar zich niet voor langere tijd vastleggen. Daar moet het vrijwilligerswerk wel op ingericht kunnen worden.

Positief is dat de cijfers in Rijswijk stabiel zijn gebleven. Dit is opvallend, aangezien de landelijke trend is dat mensen minder vrijwilligerswerk zijn gaan doen tijdens de coronapandemie. Het kan wel zijn dat evenveel mensen nu minder uur aan vrijwilligerswerk besteden.

Dit thema heeft in 2021 en 2022 geen aparte communicatiecampagne gehad. In de uitvoeringsagenda nemen we wel zo'n campagne op en we verwachten daarmee (en in een samenleving zonder lockdowns) meer inwoners te enthousiasmeren om vrijwilligerswerk te doen.



Sfeerimpressie brede bijeenkomst 11 oktober 2022

Vrijwilligers – Wat, wie, uitwerking

Projectplan	Partners	Inhoud
Coaching voor vrijwilligers	- Welzijn Rijswijk/Rijswijk Doet - Fonteynenburg - Limor - Middin - Gemeente	**2021-2022** Coaching inzetten voor diverse specifieke doelgroepen die ondersteuning nodig hebben bij het vinden en het doen van vrijwilligerswerk: voor sommige mensen is het niet (direct) haalbaar om met 1 gesprek bij Rijswijk Doet aan de slag te gaan als vrijwilliger. Zij hebben daar extra begeleiding bij nodig. In de praktijk is het een duidelijk signaal dat deze inwoners daar graag bij begeleid willen worden. Het vraagt extra tijd en begeleiding. Hiervoor zetten we een pool van vrijwilligerscoaches in. De coaches (zelf ook vrijwilliger) kunnen gericht ondersteunen en praktische hulp bieden om deze groep van vrijwilligers. **Evaluatie** De (vrijwillige) coaches zijn getraind. Er wordt nu gewerkt aan het maken van koppelingen met mensen die vrijwilligerswerk willen doen, maar daar extra begeleiding bij nodig hebben. Ook wordt gekeken bij welke organisaties deze vrijwilligers aan de slag kunnen. Dit project willen we in de uitvoeringsagenda 2023-2025 tijdelijk laten doorlopen. Het project is gestart en heeft nog tijd nodig voordat het geborgd kan worden. **2023-2025** Coaching inzetten voor diverse specifieke doelgroepen vrijwilligers die ondersteuning nodig hebben bij het vinden en het doen van vrijwilligerswerk. Voor sommige mensen is het niet (direct) haalbaar om na 1 gesprek bij Rijswijk Doet aan de slag te gaan als vrijwilliger. Zij hebben daar extra begeleiding bij nodig. De training wordt idealiter zowel binnen als buiten werktijden georganiseerd.
Informeren en inspireren via lezingen/presentaties en/of netwerkbijeenkomsten bij diverse partners en organisaties.	- Welzijn Rijswijk/Rijswijk Doet - Gemeente	**2021-2022** Rijswijk Doet voert deze werkzaamheden al uit. We hebben dit idee verder niet uitgewerkt als project.

Vrijwilligers perspectief bieden en waardering geven door opleidingen en/of werktrajecten aan te bieden met en door diverse partners.	- Welzijn Rijswijk/Rijswijk Doet - Gemeente	**2021-2022** Vrijwilligers perspectief bieden en waardering geven door opleidingen en/of werktrajecten aan te bieden met en door diverse partners. **Evaluatie** Rijswijk Doet bekijkt in samenwerking met de gemeente wat de stand van zaken is; wat gebeurt er al op dit gebied? Naar aanleiding van dit onderzoek, kunnen nieuwe plannen ontstaan voor de uitvoeringsagenda 2023-2025.

3.4 Inclusie

Elke inwoner in Rijswijk kan meedoen.

Patricia: “Ik ben een heel energieke vrouw, dus ik krijg al heel snel de stempel: ADHD. Ik ben gewoon vrolijk en spontaan! Niet iedereen die energiek en opgewekt is heeft ADHD. Mensen zijn geneigd iemand meteen in een hokje te plaatsen. Ik vraag me af: waarom? Leer iemand eerst eens echt kennen!”

Omdenken

Om te komen tot een inclusieve samenleving is het van belang om de mogelijkheden, talenten en eigen regie van de mensen centraal te stellen. Dit vraagt van alle partijen uit het welzijnsveld en de gemeente een andere manier van denken en werken. Om de inclusieve samenleving klein en tastbaar te maken zijn er 8 omdenkers bedacht die prikkelen tot anders denken en doen:

1. Van overheid naar samenleving
   Zorgen voor mensen (met een beperking) is niet alleen de verantwoordelijkheid van de overheid, maar de samenleving is medeverantwoordelijk.
2. Van vangnet naar springplank
   De ondersteuning die geboden wordt moet niet alleen dienen als een vangnet, maar vooral als springplank voor een zelfstandiger leven.
3. Van speciaal naar normaal
   Een speciale voorziening is gericht op een speciaal probleem. Terwijl er meer resultaten bereikt kunnen worden als de ondersteuning bijdraagt aan het versterken van het normale leven.
4. Van individu naar allemaal
   Een voorziening moet niet alleen een oplossing zijn voor een individuele belemmering, maar het moet een oplossing zijn waar iedereen baat bij heeft.
5. Van probleem naar persoon
   Je bent niet een probleem. Je bent een mens. (Met mogelijk een beperking)
6. Van beperking naar talent
   Veel voorzieningen zijn nu gericht op omgaan met je problemen, in plaats van het aanspreken en versterken van iemands talent.
7. Van ontvangen naar wederkerig
   Niet alleen ondersteuning ontvangen, maar zelf ook iets bijdragen aan de omgeving
8. Van systeemwereld naar leefwereld
   Door voor ogen te houden wat de bedoeling is, wordt de leefwereld van een individu of gezin het uitgangspunt voor de oplossing.

In gezamenlijkheid met de partijen uit het welzijnsveld, vrijwilligers, bedrijven, ondernemers, mantelzorgers, professionals en de (gemeentelijke) Adviesraad Sociaal Domein gaan we in gesprek om acht zogenaamde 'omdenkers' toe te passen in Rijswijk. Deze omdenkers worden ingezet om afspraken met elkaar te maken en om te komen tot een inclusieve samenleving waar iedereen mee kan en mee mag doen.

Aanbod

In Rijswijk is al veel aanbod voor specifieke (kwetsbare) doelgroepen. Dit aanbod is echter niet bij iedereen bekend. Ook is niet duidelijk of dit aanbod voldoet aan de vraag. Tot slot is veel aanbod versnipperd en weten de verschillende partijen van elkaar niet wat het aanbod is waardoor een deel van het aanbod dubbel wordt aangeboden waardoor het bereik lager is dan gewenst.

Wat willen we bereiken?

- De verschillende betrokkenen en partijen met elkaar verbinden / bij elkaar brengen.
- Wat is er aan aanbod: voldoet dit aan de vraag, is dit voldoende, is dit op elkaar afgestemd?
- Aanbod bekend maken onder alle Rijswijkers en betrokken partijen.

Hoe gaan we dat doen?

- In beeld brengen van de verschillende doelgroepen.
- In beeld brengen van de vraag. Neem ook de vraag mee hoe het aanbod het best gepresenteerd kan worden, waar rekening mee gehouden moet worden qua bereikbaarheid en toegankelijkheid.
- In beeld brengen van het aanbod. Veel aanbod is toegankelijk voor alle inwoners; hoe zorg je ervoor dat ook iedereen zich welkom voelt / van het aanbod gebruik maakt?
- Inwoners en partijen kijken samen hoe het best aan de vraag van de verschillende groepen voldaan kan worden; welke hiaten zijn er / hoe kunnen bestaande activiteiten beter op elkaar worden afgestemd / welke knelpunten zijn er binnen het bestaande aanbod en hoe kunnen die worden opgelost?

Noot

We hebben een duidelijke aanpak opgezet in 2021 en 2022 met veel communicatie, bewustwording en training. Bewustwording is een proces van de lange adem. Daarom willen we de plannen uit 2021 en 2022 doorzetten in de nieuwe uitvoeringsagenda. We blijven daarbij leren van de ervaringen en het aanbod aanpassen tijdens het uitvoeren.
Zo evalueren we de gastlessen nadat ze zijn gegeven én het aanbod in het geheel, zodat we kunnen inspelen op de vraag vanuit de scholen.

Daarnaast kunnen we de voorlichtingen ook inzetten bij andere organisaties waar de behoefte blijkt. Bovendien is er veel winst te behalen door inclusie in alle plannen uit de coalities mee te nemen, dus juist ook de plannen uit eenzaamheid, vrijwilligers en mantelzorg. En nog breder: bij de organisaties die in de coalities zitten zelf.

Inclusie – Wat, wie, uitwerking

Projectplan	Partners	Inhoud
Platform Rijswijk Inclusief	- Stichting iDb - Welzijn Rijswijk - Kinderopvang Morgen - Roze Ouderen - Haaglanden Beweegt - Sportief Plus - GGD Haaglanden - Stichting Trias - COC Haaglanden - Gemeente Rijswijk	**2021-2022** Dit is een digitaal platform om kennis en goede voordelen te delen rond de thema's inclusie, diversiteit en discriminatie. We laten zien dat we als Rijswijk een inclusieve stad willen zijn. **Evaluatie** Dit platform is in maart 2022 gelanceerd in de Week tegen Racisme en Discriminatie tegelijk met de publiekscampagne die week. Alle coalitiepartners delen relevante informatie op het platform. https://www.rijswijkinclusief.nl/ We willen dit project voortzetten na 2022. Het platform is gebouwd en moet blijven groeien door gebruik door alle partners. **2023-2025** Platform Rijswijkinclusief.nl is een digitaal platform om kennis en goede voorbeelden te delen rond de thema's inclusie, diversiteit en discriminatie. We laten zien dat we als Rijswijk een inclusieve stad willen zijn.
HSV-training	- Stichting iDb - Welzijn Rijswijk - Kinderopvang Morgen - Roze Ouderen - GGD Haaglanden - Stichting Trias - COC Haaglanden - Gemeente Rijswijk	**2021-2022** HSV staat voor herkennen, signaleren en verder helpen. We faciliteren trainingen voor professionals om discriminatie en uitsluiting te herkennen, te signaleren en inwoners verder te helpen. **Evaluatie** In 2021 vond een eerste trainingsronde plaats. De geplande tweede ronde van 2022 loopt door in 2023. We willen dit project voortzetten na 2022. Door meer trainingen te geven bereiken we een groter deel van Rijswijk. **2023-2025** HSV staat voor 'herkennen, signaleren en verder helpen' en omvat trainingen voor professionals en actieve sleutelfiguren in Rijswijk om discriminatie en uitsluiting te herkennen, signaleren en inwoners verder te helpen.

Voorlichting	- Stichting iDb - Welzijn Rijswijk - Kinderopvang Morgen - GGD Haaglanden - Stichting Trias - COC Haaglanden - Theater Playback - MaxxMusic - Sport Heroes - Gemeente Rijswijk	**2021-2022** In de uitvoeringsagenda 2021-2022 is afgesproken dat we gastlessen verzorgen om discriminatie en uitsluiting bespreekbaar te maken en jongeren toe te rusten, zodat zij zich beter verweren tegen discriminatie en uitsluiting. En met name dat we versnippering in het aanbod tegengegaan en dit beter op elkaar afstemmen. In de coalitie inclusie kwam ontstond het plan om de 'traditionele' gastlessen aan te vullen met activiteiten waarin kinderen spelenderwijs met de thema's bezig zijn in de zomerperiode. **Evaluatie** Wijkactiviteiten: in de zomerperiode van 2021 organiseerden we drie middagen voor kinderen, waarbij zij spelenderwijs in aanraking komen met de thema's. Op de woensdagmiddagen zijn er veel activiteiten op het Johan Cruijff Court. We verwachten dat op die manier ook kinderen die niet altijd met deze thema's bezig zijn aansluiten. Deze middagen zijn een mooie opstap naar de gastlessen via scholen en kinderopvang die werden georganiseerd door Welzijn Rijswijk, Trias en Haaglanden Beweegt. Gastlessen: we hebben het bestaande aanbod aan gastlessen geïnventariseerd, zowel van de aangesloten partners als zo veel mogelijk van andere partners in Rijswijk. Dit aanbod vullen we aan met gastlessen op onderwerpen of voor groepen waar nog behoefte is. Ook maken we combinaties, zoals de meer informatieve gastlessen van de stichting iDb in combinatie met een (dans)gastles van Trias. Deze lessen bieden we in een duidelijk overzicht aan de scholen aan. In eerste instantie met name de scholen waar we al warme banden mee hebben. We evalueren of het aanbod aansluit bij de vraag, zodat we e.e.a. kunnen door ontwikkelen. Gedurende 2021 zijn de gastlessen aangevuld met 'Count me in'. Dit zijn 2x2 interactieve theatervoorstellingen van Play Back over inclusie en diversiteit om scholen extra over te halen om gastlessen te organiseren over de thema's. Na 2022 zetten we dit project voort, waarbij we leren van de ervaringen in 2021-2022. Zo hadden de scholen in 2021 en 2022 door de corona- en lockdownperikelen niet altijd capaciteit om 'extra' lessen te laten organiseren. Na 2022 willen we de voorlichting ook aanbieden aan verenigingen, organisaties en bedrijven en zo meer inwoners bereiken. **2023-2025** Verschillende partijen geven voorlichting over inclusie, diversiteit en discriminatie bij scholen, kinderopvang, verenigingen, organisaties en bedrijven. Er is een divers aanbod en samenwerking tussen de partijen.

Extra idee 2021-2022: GSA Rijswijk (Gender & Sexuality Alliances)	COC Haaglanden, scholen, gemeente	**2020-2021** Een extra plan dat we hebben uitgevoerd is GSA Rijswijk (Gender & Sexuality Alliances). COC Haaglanden organiseerde een regionale bijeenkomst voor en over GSA's op 8 oktober 2021 waaraan ook Rijswijkse inwoners (leerlingen, leerkrachten) konden deelnemen. COC Haaglanden doet een follow-up om leerlingen te helpen bij het opzetten van GSA's. **Evaluatie** Vanaf 2022 loopt de GSA-ondersteuning via de (nieuwe) reguliere subsidie van COC Haaglanden.

4. Communicatie

Om zoveel mogelijk inwoners en partijen in Rijswijk warm te maken voor het welzijn van alle Rijswijkers is communicatie van groot belang. De bekendheid, bereikbaarheid en zichtbaarheid van de Uitvoeringsagenda 2023-2025 willen we vergroten via de websites van de coalitiepartijen, de social media van de coalitiepartijen en via de gemeentelijke kanalen. We voeren de komende jaren per thema campagnes uit:

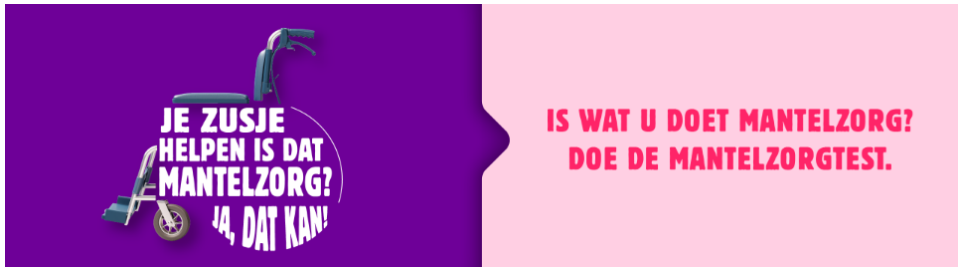
Eenzaamheid

In 2021 en 2022 hebben we een campagne georganiseerd in de Week tegen Eenzaamheid in september. Deze campagne bestaat uit beeldmateriaal van persona's met hun verhaal over eenzaamheid. Bij het opstellen van de persona's hebben we rekening gehouden met een diverse representatie van onze inwoners. Zo was er een weduwnaar die zijn man was verloren, een jonge student en een vrouw met niet-Nederlandse culturele achtergrond. Deze persona's waren twee weken lang overal in Rijswijk te zien op posters en op social media en te horen via radiospotjes. Daarbij verwezen we ook naar de activiteitenkalender die we met de coalitiepartners hebben opgesteld. Deze kalender geeft aan welke activiteiten er zijn in Rijswijk tijdens de Week tegen Eenzaamheid. Deze campagne blijven we de komende jaren blijven. We kijken wel of we de naam 'Week tegen Eenzaamheid' aanpassen; niet iedereen voelt zich aangesproken als het over eenzaamheid gaat en niet iedereen wil met eenzaamheid geassocieerd worden.



Mantelzorg

In 2021 en 2022 hebben we een campagne georganiseerd rond de Dag van de Mantelzorgers (10 november). Deze campagne zet de inwoners aan het denken over wat mantelzorg is. We sporen ze aan om de QuickScan in te vullen en zich te registreren bij Welzijn Rijswijk als mantelzorger. Deze campagne kunnen we de komende jaren blijven inzetten.









Vrijwilligers
Op dit thema is in 2021 en 2022 geen campagne gevoerd. We willen begin 2023 een campagne starten met als doel om vrijwilligers te werven. Deze campagne herhalen we vervolgens jaarlijks.

Inclusie
In maart 2022 voerden we campagne in de Week tegen Racisme en Discriminatie. Deze campagne was gekoppeld aan de lancering van het platform Rijswijk Inclusief. De campagne was gebaseerd op foto's en interviews met Rijswijkers die zich in wilden zetten voor het thema. Hun verhalen zijn terug te lezen op het platform www.rijswijkinclusief.nl, hun posters hingen door de hele gemeente en waren te zien in online-advertenties. De kernboodschap was dat iedereen vooroordelen heeft over anderen, maar dat die vooroordelen niet altijd kloppen. We wilden inwoners prikkelen om stil te staan bij de eigen vooroordelen en de verhalen achter de gezichten te lezen om na te gaan wat er al dan niet van klopt.
In 2024 voeren we een nieuwe campagne rond het thema inclusie.











5. Financiën

We zien om ons heen dat de wereld verandert en dat er veel onzekere tijden in het verschiet liggen. Daarom hebben we enige flexibiliteit ingebouwd in de begroting. De ervaring leert dat er gedurende het jaar nieuwe ideeën of uitdagingen ontstaan. We verwachten met name op het onderwerp vrijwilligers dat meer initiatieven ontstaan nadat we in 2023 een uitgebreide campagne voeren.

Thema	Projectplan	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Eenzaamheid	**TOTAAL BUDGET EENZAAMHEID**	**250.000** ***(252.500)***	**250.000 (291.375)**	**250.000 (278.378)**
	Maatjesproject	70.000	99.750	77.175
	Wijkestafette	8.000	8.400	8.820
	Ontmoetingsruimtes	100.000	105.0000	110.250
	Jong ontmoet oud	14.500	15.225	15.983
	Flatcoaches	60.000	63.000	66.150
Mantelzorg	**TOTAAL BUDGET MANTELZORG**	**50.000** ***(51.500)***	**50.000 (33.375)**	**50.000 (45.675)**
	QuickScan	1.500	1.575	1.575
	Mantelzorgglossy	40.000	21.000	44.100
	Jonge mantelzorgers	10.000	10.500	0
	Casemanagers	0	0	0
Vrijwilligers	**TOTAAL BUDGET VRIJWILLIGERS**	**50.000** ***(24.000)***	**50.000 (0)**	**50.000 (0)**
	Coaching	24.000	0	0
Inclusie	**TOTAAL BUDGET INCLUSIE**	**40.000** ***(36.000)***	**40.000 (44.730)**	**40.000 (39.690)**
	RijswijkInclusief.nl	6.000	6.300	6.615
	HSV-training	0	6.930	0
	Voorlichting	30.000	31.500	33.075
Communicatie	**TOTAAL BUDGET COMMNUNICATIE**	**60.000** ***(60.000)***	**60.000 (73.500)**	**60.000 (44.100)**
	Eenzaamheid	10.000	10.500	11.025
	Mantelzorg	10.000	10.500	11.025
	Vrijwilligers	30.000	10.500	11.025
	Inclusie	0	31.500	0
	Algemene communicatie	10.000	10.500	11.025
Onvoorzien / extra projectplannen		26.000	7.020	47.932
TOTAAL BUDGET		**450.000**	**450.000**	**450.000**